

या आठवड्यातील हवामान अंदाज
फळ छाटणीची तारीख : १५-०९-२०२२
गुरुवार (३०/०३/२०२३) - बुधवार (०५/०४/२०२३)

स्थान	तापमान (°C)		पावसाची शक्यता	वातावरण	वाऱ्याचा वेग (कि/तास) किमा- जास्त	सापेक्ष आर्द्रता%	
	किमान	ऊचांक				किमा	जास्त
नाशिक	18-20	33-36	नाशिक, दिंडोरी, ओझर, पालखेड, कळवण, पिंपळगाव बसवंत, वणी, लोणी- गुरुवार- बुधवार- पाऊस नाही	साफ	12-16	12-34	52-86
पुणे	15-16	33-36	पुणे, फुरसुंगी, लोणी काळभोर, उरुळी कांचन, पाटस, यवत, नारायणगाव, बारामती- गुरुवार-बुधवार- पाऊस नाही.	साफ	12-16	09-25	48-81
सोलापुर	18-20	36-39	सोलापूर, लातूर, औसा, बार्शी, वैराग, नान्नज, पंढरपूर, तुळजापूर- गुरुवार-बुधवार - हलका पाऊस.	साफ ते ढगाळ	14-17	08-13	28-45
सांगली	16-18	35-38	सांगली, आरग, तासगाव, कागवड पलूस, मिरज, कवठे, पळशी, खानापूर विटा, वाळवा, शेटफळ, शिरगुप्पी- गुरुवार-बुधवार- हलका पाऊस.	साफ ते ढगाळ	13-19	10-13	44-69
विजयापुरा	18-20	36-38	विजयापुरा, चडचन तिकोटा आणि तेलसंग - गुरुवार-बुधवार- पाऊस नाही.	साफ	16-18	12-13	26-49
हैदराबाद	23-25	36-37	हैदराबाद, मेडचल, जहिराबाद- गुरुवार- बुधवार- पाऊस नाही.	साफ	12-16	14-23	37-76
सातारा	16-17	32-35	सातारा, खटाव, फलटण - गुरुवार - पाऊस नाही.	साफ	10-13	11-20	57-69

अहमदनगर	16-19	34-37	अहमदनगर, कर्जत, श्रीगोंदा, राहाता, कोपरगाव, संगमनेर, जामखेड, अकोले-गुरुवार-बुधवार- पाऊस नाही.	साफ	12-17	09-18	30-54
जालना	19-20	34-37	अंबड, जालना, गानसावंगी, मंठा, जाफ्राबाद गुरुवार-बुधवार- हलका पाऊस.	साफ ते ढगाळ	12-17	09-20	31-48
बुलढाणा	18-21	34-37	बुलडाणा, चिखली, सिंदखेडराजा, दि.राजा-गुरुवार-बुधवार- पाऊस नाही.	साफ	14-18	11-26	30-50
कोल्हापूर	17-19	34-36	गगन-बावडा, कागल, करवीर- गुरुवार- बुधवार-पाऊस नाही.	साफ	12-16	10-16	60-77
बंगळुरु ग्रामीण	22-24	31-33	अनेकल, दोड्डाबल्लापूर, बंगळुरु-पूर्व, बंगळुरु-उत्तर, बंगळुरु-दक्षिण- गुरुवार- बुधवार- पाऊस नाही.	साफ	06-09	33-40	58-66
बेलागावी	17-19	34-35	गोकाक, बेलागावी, चिकोडी, अथणी, खानापूर गुरुवार-बुधवार- पाऊस नाही.	साफ	10-15	12-16	57-80
बिदर	22-23	34-38	बिदर, बसवकल्याण, हुमनाबाद - गुरुवार- बुधवार- हलका पाऊस.	साफ ते ढगाळ	10-15	11-19	26-62
बागलकोट	18-19	35-37	बागलकोट, हुंगुंड, जमखंडी, मुधोळ - गुरुवार-बुधवार- पाऊस नाही.	साफ	14-17	11-14	39-54

टीप: वरील हवामान माहिती खालील संकेतस्थळांवर दिलेल्या हवामान अंदाजाचा सारांश आहे

https://www.wunderground.com/?cm_ven=cgi

<https://imdagrmet.gov.in/weatherdata/BlockWindow.php>

<https://www.timeanddate.com/weather/india>

भाकृअनुप-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र अचूकतेचा दावा करत नाही.

पाणी व्यवस्थापन

- ♦ फळ छाटणीनंतरच्या दिवसांची संख्या:
- ♦ पॅन बाष्पीभवन: 7-8.5 मिमी

1. खरड छाटणी केल्यानंतर, अंकुर वाढीच्या अवस्थेत, दररोज 11,900 - 14,450 लिटर/एकर सिंचन पाणी द्यावे. जर सिंचनाच्या पाण्याचे क्षारता 1 dS/m पेक्षा कमी असेल, तर दररोज 9,520 - 11,560 लिटर /एकर द्यावे.
2. जर वाढ आवश्यकतेपेक्षा जास्त असेल, तर पाण्याचा वापर कमी करून 6,000 - 7,000 लिटर /एकर पाणी द्यावे. तरीही वाढ आटोक्यात आणता येत नसेल, तर वाढ नियंत्रणात येईपर्यंत सिंचन थांबवावे.
3. छाटणी केलेल्या वेलांच्या दोरखंडांना शेडनेटने झाकून द्यावे, उपलब्ध असल्यास, एकसमान अंकुर फुटण्यासाठी तसेच सिंचनाच्या पाण्याची गरज 20-25 टक्क्याने कमी करावे. शेडनेट झाकल्यामुळे कॉर्डनवरील तापमानाचा प्रभाव कमी होईल. तथापि, 3-5 पानांच्या अवस्थेनंतर शेडनेट काढून टाकावे. शेडनेट उपलब्ध नसल्यास, बड वर उष्णतेचा प्रभाव कमी करण्यासाठी उच्च उष्णतेच्या काळात म्हणजे दुपारी 2-3 च्या दरम्यान कॉर्डनवर पाण्याने फवारणी करावी.
4. सिंचनासाठी कमी पाण्याची उपलब्धता असण्याची शक्यता असल्यास, छाटणी करताना बांध (संपूर्ण द्राक्षबागा नाही) पाण्याने भरून टाकावा आणि बंधान्याला आच्छादन द्यावे. बंधान्याला पूर आल्याने रूट झोनमध्ये जमा झालेल्या मीठाचे प्रमाण कमी होईल आणि मलचिंग मुळे मातीच्या पृष्ठभागावरील पाण्याचे बाष्पीभवन कमी होईल. अशाप्रकारे, यामुळे जमिनीतील मिठाचे प्रमाण कमी होईल आणि त्याच वेळी माती संतृप्त होईल ज्यामुळे योग्य अंकुर फुटेल. शिवाय, सिंचनासाठी कमी पाणी उपलब्ध असले तरीही नवीन उगवलेल्या कोंबांना खारटपणामुळे नुकसान होणार नाही.

5. माती वापसा (शेताची क्षमता) स्थितीत असल्यास, द्राक्षबागेला पाणी देऊ नये.
6. बंधारे ओले ठेवण्यासाठी मलचिंग चा सराव करावा. यामुळे बांधाच्या पृष्ठभागावरील ओलाव्याचे बाष्पीभवन झाल्यामुळे रूट झोनमध्ये तयार होणारी क्षारता कमी होईल.
7. द्राक्षबागेला पाण्याचा पूर देण्याचा सल्ला दिला जात नाही कारण त्यामुळे पाण्याचा अपव्यय होईल. सिंचनाचे पाणी फक्त रूट झोनमध्ये केंद्रित करावे.

माती आणि मूलद्रव्य व्यवस्थापन

विश्रांतीचा कालावधी

फेब्रुवारी-मार्चमध्ये द्राक्षे काढल्यानंतर द्राक्षांचा साठा संपतो. फाउंडेशनच्या छाटणीनंतर, जोपर्यंत प्रकाशसंश्लेषण सक्रिय पाने तयार होत नाहीत, तो द्राक्षांचा साठा आहे जो वेलांच्या वाढीस आणि विकासास हातभार लावतो. म्हणून, खालील सल्ला दिला जातो:

1. सध्याची पाने सुकण्यापासून वाचवण्यासाठी फक्त गरजेनुसार सिंचन द्यावे आणि प्रकाशसंश्लेषण क्रियेद्वारे वेळीचा साठा वाढवण्यात हातभार लावावा. आठवड्यातून एकदा सिंचनासाठी लागणाऱ्या पाण्याचे प्रमाण अंदाजे 7000 - 7500 लिटर/ एकर असावे. तापमान 38°से पेक्षा जास्त असल्यास, दर चौथ्या दिवशी तेच लागू करावे. अंकुरावर नवीन वाढ दिसल्यास पाणी कमी/थांबवण्याची काळजी घ्यावी.
2. खरड छाटणी होत नाही तोपर्यंत 10-15 किलो युरिया, 25-30 किलो एसएसपी आणि 10-15 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश प्रति एकर 15-20 दिवसांनी द्यावा.
3. द्राक्षबागेला पाण्याचापूर देण्याचा सल्ला दिला जात नाही कारण त्यामुळे पाण्याचा अपव्यय होईल. सिंचनाचे पाणी फक्त रूट झोनमध्ये केंद्रित करावे.

खरड छाटणी:

1. जर पुढील 10-15 दिवसांत खरडछाटणीचे नियोजन केले असेल, तर खरड छाटणीच्या हंगामासाठी पोषक तत्त्वे आणि पाणी वापरण्याचे वेळापत्रक नियोजन करण्यासाठी माती आणि पाण्याचे परीक्षणकरण्याचा सल्ला दिला जातो.

2. माती जर चुनखडीयुक्त असेल तर दोन द्राक्षवेर्लीमध्ये 50 किलो गंधक मातीत टाकावे . कॅल्शियम कार्बोनेटची काळजी घेण्यासाठी त्याची कार्यक्षमता वाढवण्यासाठी गंधक जमिनीत व्यवस्थित मिसळले पाहिजे. शेणखत/ कंपोस्टमध्ये गंधक मिसळल्याने त्याची कार्यक्षमता आणखी सुधारते.
3. ज्या द्राक्षबागांमध्ये सोडियम ची समस्या आहे, तीथे माती एक्सचेंज कॉम्प्लेक्समधून सोडियम काढून टाकण्यासाठी जमिनीत जिप्सम मिसळावा. चुनखडीयुक्त जमिनीच्या बाबतीत, समान हेतूसाठी गंधक लावावा.

शूट वाढीची अवस्था:

1. कोंब फुटल्यानंतर 5-6 भागांमध्ये 50 किलो युरिया/एकर द्यावा. चुनखडीयुक्त जमिनीत, युरियाचा वापर करू नये, त्याऐवजी अमोनियम सल्फेट @ 85 किलो/एकर 7-8 भागांमध्ये अंकुर फुटल्यापासून द्यावा.
2. अंकुरांची जोमदार वाढ झाल्यास, नायट्रोजन वापरणे थांबवावे आणि नायट्रोजन वापरणे पुन्हा सुरु करण्यापूर्वी वाढ स्थिर होण्याची प्रतीक्षा करावी. तरीही वाढ होत असल्यास पाणीकमी करावे. नंतर जेव्हा वाढ योग्य स्तरावर ठेवली जाते तेव्हा पुन्हा नायट्रोजन सुरु करावे.

कॅनोपी व्यवस्थापन

सापेक्ष आर्द्रता कमी झाल्याने वातावरणातील तापमानात वाढ होत आहे. हवामानातील बदलाचा थेट परिणाम द्राक्षाच्या विकासावर होणार आहे. सध्या परिस्थितीत बहूतांष द्राक्ष बागांची काढणी पूर्ण होण्याच्या अवस्थेत आहे. त्यामुळे खरड छाटणीची तयारी करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे द्राक्ष उत्पादकांनी खालील बाबींवर लक्ष द्यावे.

- १) द्राक्ष काढणीनंतर वेळींना विश्रांती देणे महत्वाचे आहे. हा कालावधी काढणीपासून किमान 20 दिवसांचा असावा.
- 2) या कालावधीत, द्राक्ष वेल पुनर्संचयित करण्यासाठी कमीत कमी प्रमाणात पाणी आणि खत (18.46.0 आणि

युरिया) दिल्यास मदत होईल.

3) खरड छाटणीपूर्वी माती परीक्षण केल्याने खतांच्या आवश्यकतेच्या संदर्भात द्राक्षबागेची स्थिती जाणून घेण्यास मदत होईल.

4) खरड छाटणीच्या १५ दिवस आधी चारी खोदने आवश्यक आहे.

5) द्राक्ष वेलीच्या खोडापासून ८-९ इंच अंतरावर ३-४ इंच खोली आणि २ फूट रुंद चारी खोदल्यास जुनी झालेली मुळे कमी होऊन नवीन मुळे फुटण्यास मदत होते.

6) चारी खोदल्यास ३० टक्क्यांपर्यंत मुळी तुटतांना दिसतील त्याचा द्राक्ष वेलीच्या विकासावर कोणताच विपरीत परिणाम होणार नाही, तसेच त्यामुळे नवीन पांढरी मुळी तयार होण्यास मदत होईल.

७) प्रत्येक वेलीला २० किलो शेणखत द्यावे. याशिवाय, सिंगल सुपर फॉस्फेट @ 500 ग्रॅम प्रति वेल (3 वर्षांपेक्षा जुनी वेल असल्यास), तसेच नविन वेलांसाठी 300 ग्रॅम प्रति वेल या प्रमाणात दिल्यास चांगला फायदा होईल.

8) नवीन वेलीच्या बाबतीत, फुटीची वाढ होत असतांना फेरसची कमतरता दिसून येते. त्यामुळे, फेरस सल्फेट @ 12 -15 किलो प्रति एकर वापरण्याची शिफारस केली जाते.

9) कॅल्शियम कार्बोनेट असलेल्या द्राक्षबागेला सल्फर टाकावे.

१०) चारी मध्ये खत टाकल्यानंतर लगेच मातीने बंद करून पाणी द्यावे.

11) मुळे जास्त वेळ उघडी असल्यास वेल तणावाखाली जाईल. त्यामुळे मुळांना इजा होण्याची शक्यता असते

म्हणून, चारी ताबडतोब झाकणे गरजेचे ठरते.

12) खरड छाटणी एकच डोळा सोडून करावी.

13) सहज आणि लवकर अंकुर फुटण्यासाठी हायड्रोजन सायनामाइड @20-25 मिली/लिटर पाणी वापरण्याची

शिफारस केली जाते.

14) ओलांड्याचा विस्तार होत असतांना, शेवटची फूट 6-7 डोळ्याच्या जवळ कापून ओलांड्याच्या वायरला बांधावी. अशा परिस्थितीत, हायड्रोजन सायनामाइड फक्त जुन्या ओलांड्यावर लावावे तसेच नवीन फुटींना हायड्रोजन सायनामाइड ची पेस्ट करण्याची आवश्यकता नाही.

15) तापमान वाढत असल्याने, डोळे फुटण्यास उशीर होतो. म्हणून, लवकर डोळे फुटण्यासाठी, एकतर ओलांड्याला शेडनेट ने झाकून टाकावे किंवा पाण्याची फवारणी करावी. खरड छाटणीनंतर 5 व्या ते 15 व्या दिवसात ह्या उपाय योजना कराव्या.

16) पाण्याची फवारणी दिवसातून दोन वेळा केल्यास चांगला फायदा होईल. एकदा सकाळी 11.0 ते 12.30 दरम्यान आणि दुसरी दुपारी 3.0 ते 4.30 दरम्यान.

17) वेलींवर बोर्डो मिश्रण @ 1% प्रमाणात फवारणी केल्यास रोगांचे नियंत्रण होण्यास मदत होईल.

18) छाटणी नंतर डोळे फुगतांना उडद्या किडीचा प्रादुर्भाव आढळून येतो, अशा परिस्थितीत योग्य त्या कीटकनाशकाची फवारणी करावी.

रोग व्यवस्थापन

फळ छाटणीनंतरचे दिवस	रोगांचा धोका			
	केवडा	भुरी	बुरशीजन्य करपा	इतर
	नाही	मध्यम	नाही	जीवाणू करपा – नाही. तांबेरा - नाही

अचानक झालेल्या अवकाळी पाऊसामुळे सोलापूरच्या काही भागामध्ये डाउनीचा प्रादुर्भाव दिसून आला आहे. हा प्रादुर्भाव फळ काढणेच्या बागांना मध्ये दिसून आला आहे (सुमारे 120-125 दिवस). या आवस्थे मध्ये कोणतेही बुरशिनाशके वापरू नये, पण डाउनीचा प्रादुर्भाव जास्त प्रमाणात आढळ्यास मॅन्कोझेब @ 2g/L ची फवारणी करू शकता. बॅसिलस सबटिलिस @2g/L च्या दोन फवारण्या केल्यास रेसिड्युअल मात्र कमी करण्या मदत करते. सटाणा येथील काही भागात खरड छाटणी चे सुरुवात झाली असल्यास, बागांचे वलांडे मॅन्कोझेब व सल्फरने धुवून घ्यावे.

कीड आणि लाल कोळी व्यवस्थापन

वाढीची अवस्था : मालकाढणी नंतर विश्रांतीचा काळ

1. मालकाढणीनंतर पिठ्या ढेकूण नियंत्रणासाठी प्रादुर्भावित वेलींना ब्रुप्रोफेझिन २५% एससी @ १.२५ मिली प्रति लिटर पाणी याप्रमाणे प्रत्येक वेलीस १.५-२.० पाणी वापरावे.

2. मालकाढणीनंतर विश्रांतीच्या काळात लालकोळीचा प्रादुर्भाव दिसल्यास सल्फर ८० डब्लूडीजी @ १.५ -२.० ग्रॅम/लि. किंवा अबॅमेक्टिन १.९ इसी @ ०.७५ मिली/लि. पाणी यांची फवारणी घेऊ शकता.

वाढीची अवस्था : फळछाटणीनंतर मण्यात पाणी उतरल्या नंतरची अवस्था

3. अलीकडील झालेल्या पावसामुळे, मणी क्रॅकिंग दिसू शकते. सर्व क्रॅकिंग/ खराब झालेले मणी द्राक्ष घडातून व बागेतून बाहेर काढून टाकाव्यात. या क्रॅकिंग झालेल्या मण्यांचा वापर द्राक्षबागांमधूनस्कॅव्हेंजिंग माशीला बाहेर काढण्यासाठी केला जाऊ शकतो. सर्व तडे गेलेले मणी गोळा करून द्राक्षबागेपासून सुमारे 10 मीटर अंतरावर सावलीत उघड्या तोंडाच्या डब्यामध्ये ठेवा.जेव्हा यामण्या भोवती माश्या जमू लागतात तेव्हा माश्यांना मारण्यासाठी त्यावर स्पिनोसॅड ४५ एससी फवारणी करावी. यामुळे द्राक्षबागेतील स्कॅव्हेंजिंग माशीची संख्या कमी होईल.

4. पिठ्या ढेकणाचा प्रादुर्भाव ओलांडे, खोड किंवा कार्डीना स्पर्श करणाऱ्या घडांवर दिसू शकतो.

पिठ्या ढेकणाचा प्रादुर्भाव झालेल्या वेलींना चिन्हांकित करा व कोणत्याही ट्रायसिलॉक्सेन

पॉलीथर-आधारित सरफेक्टंट @ 0.3 मिली प्रति लिटर पाण्यात १०-१२ लिटर पाणी प्रति वेळ

याप्रमाणे सिंगल गनने उच्च दाबाने धुवावे. त्यानंतर पुन्हा साध्या पाण्याने धुतले पाहिजे.

5. लालकोळीचा प्रादुर्भाव अनेक भागांत वाढू शकतो. क्लोन २A मध्ये लालकोळीचा प्रादुर्भाव इतर

जातींपेक्षा जास्त असल्याचे आढळून आले. लालकोळीचा प्रादुर्भाव दिसल्यास सल्फर ८० डब्लूडीजी

@ १.५ - २.० ग्रॅम/लि. किंवा अबॅमेक्टिन १.९ इसी @ ०.७५ मिली/लि. (पीएचआय ३० दिवस)

किंवा बायफेनाझेट २२.६ एससी @ ०.५ मिली/लि.(पीएचआय ३० दिवस) पाणी यांची फवारणी

घेऊ शकता.

6. नवीन द्राक्षबागांमध्ये रिकट नंतर फुलकिडीच्या व्यवस्थापनासाठी दर ७-१० दिवसांच्या अंतराने

प्रभावी कीटकनाशके स्पिनोसॅड ४५ एससी @ ०.२५ मिली/लि., स्पिनेटोरम ११.७ एससी @

०.३ मिली/लि., सायंट्रानिलिप्रोल १० ओडी @ ०.७ मिली/लि., इमामेक्टिन बेंझोएट ५ एससी

@ ०.२२ ग्रॅम/लि. किंवा फिप्रोनील ८० डब्लूजी @ ०.०६२५ ग्रॅम/लि. पाणी याप्रमाणे

फुलकिडीची संख्या ५ प्रति काडी किंवा त्यापेक्षा जास्त असल्यास वापरावे.